

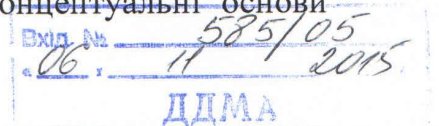
**Спеціалізованій вченій раді Д 12.105.03
у Донбаській державній машинобудівній академії**

ВІДГУК

офіційного опонента

**кандидата економічних наук Петченко Марини Валентинівни
на дисертаційну роботу Назарової Олени Гарріївни
на тему «Вартісний підхід до управління інвестиційним потенціалом
підприємства»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)**

Актуальність обраної теми дисертації. В умовах посилення глобалізаційних процесів вітчизняні підприємства мають пристосовуватись до мінливих економічних та політичних відносин. Досвід розвинутих країн свідчить про необхідність посилення інвестиційного потенціалу підприємств, здатного забезпечити економічне зростання шляхом досягнення макроекономічної стабільності, ініціювання структурних перетворень, модернізації основних фондів, впровадження інновацій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, створення нових робочих місць, підвищення якості життя населення та започаткування соціальних ініціатив. Проте сучасний стан економіки України характеризується низьким рівнем інвестиційної привабливості, що унеможливує нарощення інвестиційного потенціалу вітчизняних підприємств. Основними деструктивними факторами впливу є непослідовна та суперечлива внутрішня і зовнішня політика, орієнтація на короткострокову перспективу, відсутність фінансових ресурсів для реалізації структурних змін. Тому основне завдання інвестицій щодо забезпечення сталого економічного зростання та інноваційного розвитку не виконується. Відповідно, концептуальні основи

управління інвестиційним потенціалом вітчизняних підприємств потребують доопрацювання на всіх етапах його реалізації: від визначення пріоритетів й дослідження чинників впливу інноваційної діяльності підприємств до оцінки сучасного стану інноваційного потенціалу й розробки корегуючих управлінських рішень. Ключовою проблемою управління інвестиційним потенціалом залишається відсутність адекватних інструментів його вимірювання і методів управління, які б дозволили успішно функціонувати та динамічно розвиватися підприємствам. У зв'язку з недостатньою розробленістю інструментів і методів управління тема дисертаційної роботи набуває своєї актуальності в сучасних умовах.

Мета дослідження автором вбачається в обґрунтуванні теоретико-методичних засад, розробці методичного забезпечення та практичних рекомендацій щодо управління інвестиційним потенціалом підприємства з позиції вартісного підходу (с. 6).

За своєю теоретичною і практичною спрямованістю дисертаційна робота Назарової О.Г. актуальна, оскільки передбачає подальший розвиток теоретичних положень й удосконалення організаційно-методичних підходів до управління інвестиційним потенціалом підприємства з позиції вартісного підходу.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації базуються на вдало обраних автором наукових методах при вирішенні поставлених у роботі завдань, а саме: індукції та дедукції, порівняння та систематизації (при розгляді сутнісних характеристик категорій «інвестиційна вартість», «інвестиційний потенціал»); аналізу та синтезу (для критичного дослідження положень економічної теорії та концепцій управління потенціалом підприємства); морфологічного аналізу (для уточнення понятійно-категоріального апарату); системного аналізу (для формалізації зв'язків між інвестиціями, інвестиційними ресурсами, інвестиційним потенціалом та

інвестиційною вартістю підприємства); абстрактно-логічний (для теоретичних узагальнень і висновків за матеріалами дослідження); статистичного аналізу (для діагностики інвестиційного потенціалу промислових, зокрема машинобудівних, підприємств України); кваліметричного прогнозування (для оцінки впливу зовнішнього середовища на інвестиційну вартість підприємства); *PEST*-аналіз (для визначення впливу зовнішнього середовища на інвестиційний потенціал підприємства); *SWOT*-аналіз (для визначення сильних і слабких сторін інвестиційного потенціалу підприємства); системи збалансованих показників (для оцінки рівня реалізації стратегії управління інвестиційним потенціалом підприємства).

Дисертаційну роботу побудовано логічно, висновки та рекомендації представлено послідовно: від визначення теоретико-методичних основ інвестиційного потенціалу підприємства до обґрунтування методичного підходу із управління результативністю використання інвестиційного потенціалу підприємства та процедури вибору стратегії управління інвестиційним потенціалом підприємства на основі вартісного підходу.

Обґрунтованість і достовірність основних теоретичних розробок Назарової О.Г., а також конкретних практичних результатів, підтверджується використанням у процесі дослідження фундаментальних теоретичних положень науки із питань сучасних теорій і стратегій інвестиційного потенціалу підприємства, праць вітчизняних і зарубіжних вчених, законодавчих актів, офіційної статистичної та поточної інформації, результатів проведених автором досліджень, які дозволяють розробити науковий підхід до управління інвестиційним потенціалом підприємства з позиції вартісного підходу.

Теоретичне підґрунття дисертації, яке містить опрацювання 181 нормативних актів та наукових джерел, що включають дослідження комплексного та монографічного характеру вітчизняних та зарубіжних фахівців, дозволило автору забезпечити достатній ступінь обґрунтованості наукових положень, результатів, висновків та рекомендацій дисертаційної роботи.

Позитивної оцінки заслуговує й структура роботи, яка логічно, повно і

точно відображає задум і концепцію проведеного дослідження. Основні положення дисертації виважені, кожний підрозділ містить логічні теоретико-методичні міркування і узагальнення.

Вірогідність висновків та результатів дисертаційної роботи забезпечується використанням адекватного та адаптивного інструментарію дослідження, що підтверджується результатами апробації автором на всеукраїнських, міжнародних науково-практичних конференціях, оприлюдненням у публікаціях та використанням в діяльності вітчизняних підприємств і в навчальному процесі, що підтверджено відповідними документами.

Одержані Назаровою О.Г. наукові положення, результати, висновки та надані рекомендації є аргументованими, мають теоретичне і практичне значення та достовірні ознаки новизни.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна результатів, одержаних в кандидатській дисертації Назарової О.Г., полягає в тому, що дана робота є комплексним дослідженням, у якому обґрунтовано теоретичні положення й удосконалено організаційно-методичні підходи до управління інвестиційним потенціалом підприємства з позиції вартісного підходу.

До числа найвагоміших результатів дисертаційної роботи можна віднести:

1. Удосконалено концептуальні положення управління інвестиційним потенціалом підприємства шляхом урахування впливу зовнішнього середовища на вартість підприємства, що створює науковий базис розв'язання проблеми формування стратегії управління інвестиційним потенціалом підприємства на основі вартісного підходу (с. 40 – 60).

2. Дістали подальшого розвитку визначення змісту категорій «інвестиційний потенціал підприємства» як можливості цілеспрямованого розвитку підприємства за рахунок максимально ефективного використання наявних і потенційних інвестиційних ресурсів на основі адаптації до змін

зовнішнього середовища та «інвестиційна вартість підприємства», під якою запропоновано розуміти об'єктивну величину вартості підприємства за умов найкращого використання його інвестиційного потенціалу з урахуванням впливу чинників зовнішнього середовища функціонування. (с. 11 – 39; с. 95 – 114).

3. Автором удосконалено методичний підхід до управління результативністю використання інвестиційного потенціалу на основі конкретизації етапів управління інвестиційним потенціалом підприємства стосовно максимізації його вартості і використання матриці управління інвестиційним потенціалом в координатах «рівень інвестиційного потенціал – мультиплікатор результативності використання інвестиційного потенціалу», що надає можливість забезпечити передумови підвищення якості управління інвестиційним потенціалом і методичного апарату прийняття відповідних рішень. (с. 138 – 151).

4. Обґрунтовано доцільність використання вартісного підходу до визначення передумов формування інвестиційного потенціалу підприємств з урахуванням їх сучасного стану та його аналізу, що дозволяє забезпечити аналітичну підтримку прийняття управлінських рішень у відповідній сфері (с. 63 – 82).

5. Автором удосконалено методичні положення оцінки впливу зовнішнього середовища на діяльність підприємства та методичний підхід до вибору стратегії управління інвестиційним потенціалом підприємства на основі окреслення етапів вибору стратегічних альтернатив підвищення результативності формування і використання інвестиційного потенціалу. На відміну від існуючих положень, запропоновані базуються на *PEST*-аналізі й кваліметричному прогнозуванні та передбачають визначення впливу політико-інституціональних, економічних і науково-технічних факторів, що дозволяє своєчасно реагувати на зміни макросередовища та обґрунтовувати управлінські рішення щодо формування і використання інвестиційного потенціалу підприємства. (с. 116 – 138).

6. Дисертантом проведено уточнення змісту стратегій управління

інвестиційним потенціалом, оцінки результативності їх реалізації на основі системи збалансованих показників. Даний аспект уможлиблює реалізацію ідеї управління інвестиційним потенціалом підприємства з позицій вартісного підходу на рівні конкретних розробок і рекомендацій щодо формування змісту стратегічного управління підприємством (с. 151 – 169).

7. Запропоновано інструментарій визначення інвестиційної вартості підприємства. Представлений інструментарій на відміну від існуючих, ураховує вплив чинників макросередовища, що дозволяє мінімізувати його негативні наслідки та є основою для вибору стратегії управління інвестиційним потенціалом підприємства (с. 95 – 114).

Слід відмітити, що авторські ідеї із зазначених завдань створюють надійний методологічний фундамент всієї роботи і забезпечують концептуальну цілісність дослідження. Домінуючим у даному напрямку авторського пошуку є правильне розуміння того, що за умов належного науково-методичного та практичного забезпечення використання вартісного підходу в управлінні інвестиційним потенціалом підприємства можна вирішити комплексну проблему: забезпечити формалізацію оцінки впливу чинників зовнішнього середовища підприємства на його здатність здійснювати інвестиційні вкладення через важіль інвестиційної вартості підприємства і створити механізм управління інвестиційним потенціалом, в основу якого покладено інструменти вимірювання та методи управління інвестиційним потенціалом підприємства, які мають ураховувати не тільки ступінь його використання, але і результативність.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації.
Зміст автореферату відповідає основним положенням, висновкам і рекомендаціям дисертації. Новизна, яку сформульовано у авторефераті, автором повністю розкрито у роботі.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретичні положення дисертації доведено до рівня конкретних методик та пропозицій у формі, придатній для використання в процесі управління інвестиційним потенціалом господарюючого суб'єкта з позиції вартісного підходу при формуванні стратегії управління інвестиційним потенціалом промислового підприємства.

Отримані в процесі виконання дисертаційної роботи результати використані в діяльності підприємств: ПАТ «Новокраматорський машинобудівний завод» (довідка від 14.08.2014 № Г 0100/4535); ПАТ «Бетонмаш» (довідка від 10.07.2014 № 1021). Окремі теоретичні результати, що отримано в дисертації, впроваджено в навчальний процес Донецького державного університету управління Міністерства освіти і науки України при викладанні дисципліни «Інвестування» (довідка від 29.08.2014 № 01-08/12).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. У цілому позитивне враження від роботи не виключає і відзначення окремих зауважень не критичного характеру:

1. Розглядаючи сутність потенціалу та інвестиційного потенціалу і враховуючи неоднозначність, суперечливість поглядів щодо обґрунтування їх визначень, доцільно було б розкрити ці поняття в історичному аспекті та виділити школи, течії і схематично їх представити (с.11 – 28).

2. Досліджуючи методи оцінки вартості підприємства в Україні, доцільно було б враховувати досвід та методологічний інструментарій оцінки вартості підприємства в інших країнах світу, з наведенням конкретних прикладів (с. 116 – 138).

3. В рамках запропонованого методичного підходу вибору стратегії управління інвестиційним потенціалом, його застосування в комплексі з уточненням переліку, змісту стратегій управління інвестиційним потенціалом і використанням системи збалансованих показників оцінки реалізації вибраної

стратегії, доцільно було б виконати прогноз щодо стратегічних дій з управління інвестиційним потенціалом підприємства на основі вартісного підходу та оцінити результативність їх впровадження на більш тривалий період (с. 138 – 151).

4. В межах дослідження методичних положень щодо оцінки інвестиційного потенціалу підприємства за умов політико-економічної кризи в Україні доцільно було б більш широко висвітлити методичні підходи до оцінки інвестиційного потенціалу підприємства за відомими теоріями та концепціями фінансового менеджменту, які сформовані на підставі даних функціонування закордонних підприємств (с. 63 – 82).

5. За матеріалами розділу 1 викладенні в роботі концептуальні положення управління потенціалом підприємства з позиції вартісного підходу не у повній мірі відображають змістовну відмінність від методу «витрати-випуск» В.В. Леонтьєва. Доцільно було б більш конкретно визначити спільні та відмінні риси між запропонованим автором підходом та відомим методом (с. 40 – 60).

Зазначені зауваження і побажання стосуються дискусійних питань, тому не піддають сумніву основні наукові досягнення, новизну та достовірність результатів дослідження Назарової О.Г. та не впливають на загальну високу оцінку наукового рівня дисертації.

Загальна оцінка дисертаційної роботи. Представлена на відгук дисертація є завершеною кваліфікаційною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що у сукупності розв'язують конкретне наукове завдання з розробки рекомендацій щодо управління інвестиційним потенціалом підприємства з позиції вартісного підходу та використані при формуванні стратегії управління інвестиційним потенціалом промислового підприємства.

Дисертаційна робота Назарової О.Г. відповідає спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). У публікаціях здобувача й авторефераті відображені основні положення дисертації.

Таким чином, дисертація Назарової Олени Гарріївни «Вартісний підхід до управління інвестиційним потенціалом підприємства» відповідає пунктам пп. 9, 11, 12 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника (Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника” від 24 липня 2013 р. № 567), а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

**к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського**

М.В. Петченко

Підпис Петченко М.В. ЗАСВІДЧУЮ

Вчений секретар

Т.Ф. Козловська